

רקע למחזה:

המחזה מבוסס על מדרש חז"ל (שמות רבה נב,ג) ובו מסופר על רבי שמעון בר יוחאי ותלמידיו בארץ ישראל. הוא עוסק בבחירה בין עושר רוחני - לימוד התורה וקיום המצוות, לעושר גשמי.

משתתפים:

רבי שמעון בר יוחאי - עליו להיות עטור בגלימה וציצית גדולה, זקן מכובד וכיפה גדולה.
התלמיד העשיר - חלוק, ציצית גדולה, חגורה משמעותית, גלימה מכובדת, שק מטבעות?
מספר תלמידי רבי שמעון - תלבושת פשוטה הכוללת ציצית בחוץ וכיפה גדולה.
קריין - חולצה לבנה מכופתרת, כפיון/עניבה, רמקול.

סצנה 1

(אולם בית מדרשו של רבי שמעון בר יוחאי.
 מסביב שולחן עומדת קבוצת תלמידים ומגילות/ ספרים עתיקים בידיהם, נשמע קול לימוד.
 התלמיד העשיר נכנס כשהוא לבוש בגדים מהודרים, וארנק תפוח בידו. התלמידים
 "הפשוטים" נראים מתלחשים ביניהם.)

קריין:

ברוכים הבאים לבית מדרשו של רבי שמעון בר יוחאי, כאן יושבים תלמידיו והוגים בתורה יומם
 וָליל.
 הקשיבו ושמעו ספור מיוחד שארע:
 מעשה באחד מתלמידיו של רבי שמעון בר יוחאי שיצא לחוץ לארץ. הוא עשה עסקים,
 וכשחזר לארץ ישראל היה עשיר מאוד וכיסו היו מלאים זהב.

תלמידי רבי שמעון עומדים במעגל, נראים מתלחשים ומסתודדים, מסתכלים בזווית עיניהם
 על התלמיד העשיר שהולך.

תלמיד א':

תראו אותו! איך התמלאו כיסיו! הם מלאים במטבעות זהב!

תלמיד ב' (בלחש):

הוא למד אתנו פעם... ועכשו הוא עשיר!

תלמיד ג':

ואנחנו? עניים מרודים! בקשי יש לנו לחם לאכל ובגד ללבוש...

תלמיד א':

אולי נצא גם אֲנַחְנוּ לְחוּץ לְאַרֶץ? נַעֲבֹד, נִרְוִיחַ כֶּסֶף וְנִתְעַשֵּׂר...
וְאִזּוּ נוּכַל לְלַמֵּד תּוֹרָה כְּמוֹ שְׂצָרִיה, בְּלִי דְאָגוֹת!
כּוֹלֵם מִהֵנָּהִים.

במהלך השיח בין התלמידים, רבי שמעון נכנס, הוא עומד מרחוק, שומע חלק מהדברים ומביט בתלמידיו.

רבי שמעון:

בְּנֵי, מִתְרַבֵּקֶר - בּוֹאוּ עִמִּי לְעֵמֶק "פְּנֵי מְרוֹם" שֶׁלִיד הָעִיר.
אֲנִי רוֹצֶה לְהִרְאוֹת לָכֶם דְּבַר מְעֻנָּו.
תלמידים (מבולבלים אך מצייתים):
כּוֹ, כּוֹ רַבִּי!

סצנה 2

הדרך אל הבקעה בעמק פני מרום, אבני דרך, שלט חץ המורה על הכיוון ללכת.
שיירה של תלמידים הולכת, מקלות הליכה בידיהם וכדי מים.

תלמיד א':

האם אֲתָם יוֹדְעִים לָאֵן רַבִּי שֶׁמַּעוֹן לֹקֵחַ אוֹתָנוּ?

תלמיד ב':

לא, מְעֻנָּו לָאֵן אֲנִי הוֹלְכִים וְמָה הוּא יִגִּיד לָנוּ שָׁם!

תלמיד ג':

כְּנִרְאָה הוּא רוֹצֶה לְלַמֵּדֵנוּ דְּבַר חָשׁוּב, נִחֲיָה וְנִרְאָה...

סצנה 3

בקעה/שדה. אפשר לשים בד ירוק או חום על הרצפה, "ולהעלות" אותו על הקיר ליצירת מראה של בקעה.

מטבעות זהב רבות וגדולות להמשר הסצנה.

רבי שמעון בר יוחאי עומד במרכז, תלמידיו עומדים סביבו בחצי גורן.

קריין:

רַבִּי שֶׁמַּעוֹן בֶּר יוֹחָאִי הִבִּין אֶת מַחְשְׁבוֹתֵיהֶם וְכִנּוּנֵיהֶם שֶׁל תַּלְמִידָיו. הוּא עָמַד יָחַד אִתָּם בְּבִקְעָה, רַבִּי שֶׁמַּעוֹן הָרִים אֶת יָדָיו לַשָּׁמַיִם וְהִתְפַּלֵּל לַהֵשֵׁם שְׁיִמְלֵא אֶת בִּקְשָׁתוֹ הַמִּיחָדָת.

רבי שמעון (קורא בקול):

בְּקֶעָה, בְּקֶעָה - הַמְלֵאִי דִינְרִי זָהָב!

(כעת נחשפים מטבעות זהב - אפשר פייטים, ניירות זהב, גזרי קרטון נוצץ. ניתן לעשות זאת על ידי הנחה של 2 שכבות אלבד חומות על הרצפה, וביניהם יהיו פזורים המטבעות.)
תלמידי רבי עקיבא המומים, תדהמה על פניהם.

תלמיד א':

זֶה... זֶה אֲמַתִּי? זֶה לֹא יָכוֹל לִהְיוֹת!

תלמיד ב':

כָּל הַבְּקֶעָה מְלֵאָה בְּמַטְבְּעוֹת זָהָב!

רבי שמעון, בהתרגשות:

אִם זָהָב אַתֶּם מְבַקְשִׁים, הֲרִי לָכֶם זָהָב!

מִי שָׂרוּצָה לְקַחַת, שְׂיָקַח!

אֲבָּי דָּעוּ! כָּל מִי שְׂנוֹטֵל עֲכָשׁוּ מִן הַזָּהָב הַזֶּה, נוֹטֵל מִן הַשָּׂכָר שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹמֵר לוֹ לְעֵתִיד לְבֹא.

התלמידים שותקים, מביטים בזהב, מסתכלים סביב על המטבעות שבעמק, אבל לא מושיטים יד.

תלמיד ג', בקול שקט:

אֲנִי... לֹא רוֹצָה.

אֲנִי רוֹצָה לְלַמֵּד תּוֹרָה...

תלמיד ב':

גַּם אֲנִי. לֹא אֶנְעֵ בְּמַטְבְּעוֹת הַזָּהָב. טוֹבָה לָנוּ הַתּוֹרָה - הַזָּהָב הָאֲמַתִּי.

קרי"ן:

לְאַחֵר דְּבַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי, תַּלְמִידָיו לֹא הִרְגִּישׁוּ כָּל חֲשֵׁק לְקַחַת זָהָב וְלִהְיוֹת עֲשִׂירִים.
אֲרִי אֶחָד מֵהֶם לֹא הוֹשִׁיט אֶת יָדוֹ לְאוֹצַר הַמָּנָח לְכַנְיָהֶם. גַּם לְצֹאת לְחוּץ לְאַרְץ הֵם לֹא בְּקָשׁוּ עוֹד.
הַבִּינּוּ הַתַּלְמִידִים שְׁטוֹב לָהֶם לַמּוֹד הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה וְהַנְּצָחִית, מֵהַתְּעַסְקוֹת בְּעֵשֶׂר וּבִנְכָסִים שִׁישׁ לָהֶם חֲשִׁיבוֹת רַק בְּעוֹלָם הַזֶּה.
וְהַזָּהָב אֲשֶׁר בַּבְּקֶעָה, מִי יוֹדֵעַ?
אוֹלֵי הַתְּפִלָּל רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי שִׁנִּית אֶל הַשֵּׁם, אַחֲרֵי שֶׁרָאָה שֶׁתַּלְמִידָיו חֲזְרוּ בְּתִשְׁבָּה.
הַזָּהָב נֶעְלַם, אֲבָל אֶת הַבְּקֶעָה, אֶכְשָׁר לְרֹאוֹת עַד עַצְם הַיּוֹם הַזֶּה...

גַּם הַיּוֹם! אֲנוּ, הַתַּלְמִידִים הַמִּתְחַנְּנִים בְּרֶשֶׁת אֶהְלִי יוֹסֵר יֶצֶקָה, לוֹמְדִים מֵרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי וְתַלְמִידָיו, וְיוֹדְעִים מֵהוּ הַדְּבָר הַחֲשׁוֹב בְּאַמֶּת. לַמּוֹדִי הַקָּדֵשׁ שֶׁאֲנִיחֵנוּ לוֹמְדִים בְּבֵית אוֹ בִּפְתָה,
יֵלְכוּ אֲתָנוּ תַּמִּיד וְיֵאִירוּ לָנוּ אֶת הַדֶּרֶךְ. נִשְׁקִיעַ כּוֹחַ וּמֶרֶץ בְּלַמּוֹד הַתּוֹרָה וּבִקְיוֹם הַמְצוּוֹת, כִּי אֲנִיחֵנוּ יוֹדְעִים -

זוֹהִי הַהִשְׁקָעָה הַכִּי טוֹבָה וְהַכִּי חֲשׁוֹבָה!